

Bağımlılık Önleme Programlarında Temel İlkeler

Prof. Dr. Kültegin Ögel

MOODİST Hastanesi

Yeniden Derneği

- **Uygulanabilir, kabul edilebilir ve sürdürülebilir olması**
- **Sadece bilgi ve tutuma yönelik olmaması**
- **Madde kullanım davranışı üstüne odaklanması**
- **Ölçülebilir hedeflerin konması**
- **Önlemenin farklı aşamalarına yönelik olması**
- **Önleme programının birden fazla maddeyi hedeflemesi**

- **Farklı gelişim dönemlerine, cinsiyete ve kültüre uygun mesajlar geliştirilmesi**
- **Madde kullanımının yaygın ve normal bir davranış olmadığına vurgulanması**
- **Ergenlerin direnç kazanmalarının sağlanması (akran, aile ve medya)**
- **Psikososyal yetilerin artırılması**
- **Gönüllülerin programda yer alması**

- **İnteraktif eğitim yöntemlerinin kullanılması**
- **Hedef kitleye uygun stratejilerin seçilmesi**
- **Farklı uygulayıcılardan yararlanılması**
- **Araştırmalarla desteklenmesi**
- **Süreklilik ve programın uzunluğu**
 - Araştırmalar ve deneyimler 3 ila 20 oturumluk programların etkin olduğunu göstermektedir.

- **Destekleyici ve tekrar eden programların oluşturulması**
- **Hedef kitleye ulaşım için farklı kanallar kullanılması**
- **Okullara yönelik olması**
- **Aileye yönelik olması**
- **Topluma yönelik olması**
- **Uygulamaya sadık kalınması**

Var-Yok Listesi

- Dayandığı paradigma belirli mi?
- Öncesinde bir araştırma yapılmış mı?
- Hedef grubu belirli mi?
- Sürekli mi?
- Eğitici kılavuzu var mı?
- Eğitim materyali var mı?
- Birey, aile, okul, medya gibi çeşitli alanları bu çalışma kapsıyor mu?
- Toplumsal farkındalığı artırıyor mu?
- Farklı risk gruplarına ulaşabiliyor mu?
- Program, gereksinimlerin saptanması, planlama ve uygulama gibi safhalar içeriyor mu?
- Hedefler spesifik, zamanla sınırlı, uygulanabilir mi?
- Anaokulundan yüksek okula kadar sürüyor mu?
- Yapılandırılmış bir program olup, her dersin içeriği ve planı belli mi?
- Eğitimciler ve öğrenciler için ayrı ayrı materyaller içeriyor mu?
- Yaşa uygun interaktif eğitimler içeriyor mu? (tartışma, geri bildirim, modelleme vb)
- Program okula ve topluma sosyal bağı artırmayı destekliyor mu?
- Programın etkinliği denetleniyor mu?
- Çocuğun farklı gelişimsel dönemlerini içeriyor mu?
- Ebeveynlerin kendisi ve çocukları için maddeler hakkında bilgiler var mı?
- Çeşitli davranış değişiklikleri için ebeveynler yönlendiriliyor mu?